

Asia: VN/33301/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset kommentit

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa yleisellä tasolla esitystä. On hyvä, että ”Avoimilla yliopisto-opinnoilla ja avoimilla ammattikorkeakouluopinnoilla ei olisi jatkossa vaikutusta työttömyysturva-oikeuteen, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta.”

Esitys vähentää järjetöntä työvoimaviranomaisten valvonta- ja selvitystyötä, sekä mahdollistaa aiempaa joustavampaa opiskelua työttömyyden aikana. Lisäksi tämä esitys ei näyttäisi maksavan juuri mitään yhteiskunnalle.

Esitys on kompromissi. Miksi vain avoimessa yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa olevia opiskeluita mahdollistetaan näin? Entäpä esimerkiksi ammattikoulu tai aikuisopisto? Esityksessä tuodaan esille, että ammattikouluopinnot kestävät keskimäärin 1,5 vuotta, kun avoimen yliopiston kurssit kestävät 1,5 kuukautta. Toisaalta voi olla niin, että sama henkilö suorittaa yliopistossa useamman 1,5 kuukauden kurssin, josta muodostuu laajempi kokonaisuus.

Toinen kysymys liittyy kotoutujien opiskeluun yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa. Heidän oikeuksiaan kavennetaan esityksellä. Alle 25-vuotiailla kotoutujilla ei olisi mahdollista työttömyysturvalla saada kielikoulutusta yliopistoista tai ammattikorkeakouluista. Onko suunnitelmissa turvata alle 25-vuotiaille kotoutujille muuta vastaavaa palvelua?

Työttömien Keskusjärjestö toivoo, että aikuisilla työttömillä on mahdollisimman monipuoliset palvelut ja kouluttautumismahdollisuudet. Tulkinnavaraa esimerkiksi omaehtoisen opiskelun sallimiselle täytyy tarkastaa, jotta vältetään mielivaltaisilta tuntuilta tulkinnoilta.

2. Huomionne työttömyysturvalain muutoksista

-

3. Huomionne työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksista

-

4. Huomionne esityksen vaikutuksista ja vaikutusarvioista

-

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

5. Miten arvioitte tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja työttömien avoimen opiskelun helpottamisen yhteisvaikutuksia? Pidätkö todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin?

-

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

6. Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja

-

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry